

Virsraksts: Par administratīvo atbildību par ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas darbinieka likumīgajam rīkojumam vai prasībai, par administratīvā pārkāpuma protokolu.

Tēze: Administratīvo atbildību par nepakļaušanos policijas darbinieka likumīgajam rīkojumam vai prasībām, kad viņš izpilda sabiedriskās kārtības sargāšanas vai dienesta pienākumus, iespējams piemērot tikai tādā gadījumā, ja administratīvā pārkāpuma lietā tiek konstatēts, ka policista rīkojums vai prasības konkrētajā gadījumā bijušas objektīvi likumīgas.

Tēze: Jebkurš policijas darbinieka rīkojums, ko viņš izdevis, pildot dienesta pienākumus, atzīstams par visiem saistošu un sākotnēji ir jāizpilda. Vienlaikus nevar liegt pašai personai, pret kuru vērstas policijas darbinieku prasības, kvalificēti izvērtēt izvirzīto prasību tiesiskumu.

Tēze: Ja persona uzskata, ka policijas darbinieku prasības konkrētajā gadījumā nav likumīgas, nepakļaujoties šīm prasībām, persona uzņemas risku par to, ka, ja vēlāk tiks konstatēts, ka policijas darbinieku prasības bija likumīgas, bet pašas personas izdarītais vērtējums kļūdainš, šo personu sauks pie administratīvās atbildības par nepakļaušanos šīm prasībām. Taču, ja tiks konstatēts, ka prasības nebija likumīgas, personu nevar saukt pie administratīvās atbildības par nepakļaušanos likumīgajām prasībām, jo šādā gadījumā nebūs administratīvā pārkāpuma sastāva.

Tēze: Administratīvā pārkāpuma protokols nav administratīvais akts.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta
2006.gada 14.novembra
SPRIEDUMS
Lietā Nr.SKA-454/2006**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs   senators V. Jonikāns
  senatore J. Briede
  senatore I. Skultāne

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktajai personai *J.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu par *J.K.* saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 175.panta, sakarā ar *J.K.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 29.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 7.februārī Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes rajona pārvaldes Sabiedriskās kārtības sargāšanas nodaļas inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.1.4.60267 par to, ka 2005.gada 7.februārī plkst.8:37 Rīgā, Kleistu ielā 14, pie ieejas Anniņmuižas vidusskolā *J.K.* ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgām prasībām pārtraukt administratīvo pārkāpumu, kā arī izrādīja aktīvu pretošanos ievietošanai policijas mašīnā un personas un mantu apskatei.

Protokolā konstatēts, ka tādējādi *J.K.* ir izdarījis administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 175.pantā.

[2] Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2005.gada 1.jūnija lēmumu *J.K.* atzīts par vainīgu LAPK 175.pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanā un sodīts ar naudas sodu 25 latu apmērā.

[3] Par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2005.gada 1.jūnija lēmumu *J.K.* iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt minēto lēmumu.

[4] Izskatot lietu sakarā ar *J.K.* iesniegto apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2006.gada 29.maija spriedumu *J.K.*apelācijas sūdzību noraidīja, bet Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2005.gada 1.jūnija lēmumu atstāja negrozītu. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] *J.K.* neapstrīd faktu, ka 2005.gada 7.februārī atradies pie skolas ar plakātu, dalījās skrejlapas, kā arī to, ka sākotnēji atteicies uzrādīt policijas darbiniekiem personu apliecinošus dokumentus un atteicies sekot uz policijas automašīnu.

Lietā ir strīds par to, vai *J.K.* konkrētajā gadījumā ir izdarījis administratīvo pārkāpumu, neizpildot policijas darbinieku prasības. *J.K.* norāda, ka policijas darbinieku prasības uzrādīt personas apliecinošu dokumentu un rīkojums sekot uz policijas automašīnu ir bijuši pretlikumīgi, jo pikets pie skolas ēkas ir bijis likumīgs. To apliecinot apstāklis, ka

nākamajā dienā *J.K.* pie skolas veicis tās pašas darbības, bet ieradušies policijas darbinieki tikai novērojuši notiekošo.

[4.2] Uz tiesas sēdi tika uzaicināti liecinieki *P.B.*, *A.A.* un *N.I.*.

[4.2.1] Tiesas sēdē liecinieks *P.B.* liecināja, ka pildījis dienesta pienākumus pašvaldības policijā. Ieradušies sakarā ar izsaukumu pie skolas Kleistu ielā, jo tur atrodas cilvēks ar plakātu rokās. Ierodoties notikuma vietā, konstatējuši, ka tur atrodas divi vīrieši, viens no kuriem turēja rokās plakātu, otrs izdalīja skrejlapas skolēniem. Lūguši pārtraukt šo pārkāpumu, bet viņi nepārtrauca. Tad patruļas komandieris pieņēma lēmumu aizturēt vīriešus. *N.O.* devās uz policijas automašīnu brīvprātīgi, taču *J.K.* atteicās to darīt, turpinot dalīt skrejlapas. Pret *J.K.* tika pielietots fizisks spēks, lai nogādātu līdz policijas automašīnai.

[4.2.2] Liecinieks *A.A.* liecināja, ka 2005.gada 7.februārī pildījuši dienesta pienākumus, tika izsaukti pie skolas Kleistu ielā, kur piketēja divi vīrieši - *J.K.* un *N.O.*, kuri dalīja skrejlapas un uzrunāja skolēnus. Vīriešiem bijis arī plakāts. Uzskatījuši, ka notiek organizēts nesankcionēts pikets, lūdza pārtraukt pārkāpuma izdarīšanu un brīdināja par administratīvo atbildību. Vīrieši turpināja savas darbības un policistu prasības neņēma vērā. *A.A.* ar kolēģi pieņēma lēmumu aizturēt abus vīriešus. *N.O.* devās uz policijas automašīnu brīvprātīgi, taču *J.K.* atteicās to darīt, turpinot dalīt skrejlapas un aicinot skolēnus neiet uz stundām. Viņi tika atkārtoti brīdināti par to, ka, ja nepaklausies policijas darbinieku prasībām, pret viņiem tiks pielietots fizisks spēks un viņi var tikt saukti pie administratīvās atbildības. *J.K.* atteicās to darīt un pret viņu tika pielietots fizisks spēks, lai nogādātu līdz policijas automašīnai.

[4.2.3] Liecinieks *N.O.* liecināja, ka 2005.gada 7.februārī atvedis meitu uz skolu, tur, pie skolas, redzējis *J.K.*, kas ir viņa paziņa. *J.K.* iedevis *N.O.* skrejlapas par piketu. Stāvējis tur un lasījis tās, kad piebrauca policija. Policisti jautāja, ko viņi tur dara, prasījuši uzrādīt personu apliecinošus dokumentus. *J.K.* pateica, ka neko nelikumīgu nedara un turpinājis dalīt lapiņas garāmejošiem skolēniem. Pēc tam policisti aicinājuši viņus uz mašīnu.

[4.3] Kā izriet no pašvaldības policijas darbinieku liecībām un policijas darbinieku dienesta ziņojumiem, policijas darbinieki pildījuši dienesta pienākumus un, konstatējot, ka pie skolas notiek pikets un tiek dalītas skrejlapas, secinājuši, ka tas ir nelikumīgs, tāpēc prasījuši tā dalībniekiem uzrādīt personu apliecinošus dokumentus un pārtraukt piketu.

Kā vairākkārtīgi atzinusi Administratīvā apgabaltiesa, no likuma „Par policiju” 22.panta izriet prezumpcija, ka jebkurš policijas darbinieka rīkojums, ko viņš izdevis, pildot dienesta pienākumus, atzīstams par visiem saistošu un sākotnēji ir jāizpilda, ja vien tas acīmredzami nav pretlikumīgs.

Apgabaltiesa norāda, ka rīkojuma pretlikumīguma acīmredzamībai jāpamatojas uz tādu objektīvu apstākli, kas nosakāms uzreiz, proti, kurš būtu pretlikumīgs jebkuros apstākļos, nevis uz personas subjektīvo attieksmi pret policijas rīkojumu. Vienīgais veids, kā persona var iebilst pret policijas izdotu rīkojumu vai prasību, ir to pārsūdzēt.

[4.4] Nav pamatots *J.K.* viedoklis, ka viņš nav izdarījis administratīvo pārkāpumu tāpēc vien, ka Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnesis atzinis, ka *J.K.* nav pārkāpis LAPK 174.³ pantu un tiesvedību minētajā lietā izbeidzis, un ka tādējādi *J.K.* aizturēšana ir bijusi pretlikumīga, jo pikets bijis likumīgs.

Apstākļi, ka policijas prasība varētu izrādīties prettiesiska pēc kāda laika, nevar ietekmēt personas pienākumu pakļauties policijas rīkojumam konkrētajā brīdī.

Līdz ar to secināms, ka *J.K.* bija pienākums policijas darbinieku prasības izpildīt.

[4.5] Nav pamatots *J.K.* arguments, ka, izskatot lietu, nebija pieprasīti un iesniegti tiesai papildus video un audio ieraksti no notikumu vietas, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 204.pantu.

No Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša lēmuma redzams, ka tiesnesis lēmumu pieņēmis, pārbaudījis un novērtējis lietas materiālus un noklausījies pārkāpēja paskaidrojumus.

[4.6] *J.K.* piemērots naudas sods 25 latu apmērā. No Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša lēmuma izriet, ka tiesnesis atbilstoši LAPK 32.pantam, nosakot sodu, ir ņēmis vērā *J.K.* personību, vainas pakāpi, viņa attieksmi pret pārkāpumu, mantisko stāvokli, atbildību mīkstināšus un pastiprinošus apstākļus, tāpēc secināms, ka piemērotais sods ir adekvāts nodarījumam.

[4.7] Ņemot vērā minēto, uzskatāms, ka *J.K.* 2005.gada 7.februārī ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgai prasībai, kad viņi izpildīja dienesta pienākumus, tādējādi izdarot LAPK 175.pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Līdz ar to Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša 2005.gada 1.jūnija lēmums ir tiesisks un pamatots, tāpēc atstājams negrozīts.

[5] Kasācijas sūdzību iesniedzis *J.K.*, lūdzot atcelt apgabaltiesas spriedumu un izbeigt lietu. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Tiesa nav analizējusi administratīvā pārkāpuma protokola tiesiskumu, kā paredzēts APL 103., 250. un 150.pantā.

[5.2] LAPK 270.pantā noteikts, ka lietas par administratīvajiem pārkāpumiem, kas paredzēti LAPK 175.pantā, jāizskata diennakts laikā. Uz minētā pamata lieta būtu izbeidzama.

[5.3] LAPK 37.pants noteic, ka administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Konkrētajā gadījumā no pārkāpuma izdarīšanas dienas pagāja pusotrs gads.

[5.4] Tiesā tika izskatīta otrā lieta sakarā ar šo pašu gadījumu, proti, 2005.gada 7.februāra piketu pie Anniņmuižas skolas. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā lieta tika izbeigta 2005.gada 20.maijā.

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnesis atzinis, ka *J.K.* nav pārkāpis LAPK 174.³ pantu. Tas nozīmē, ka ir pierādīts, ka policisti ir kļūdījušies, sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.1.4.60268 (otrā lietā). Bet policisti kasācijas sūdzības iesniedzēju bija aizturējuši tieši par piketa norisi, kuru viņi novērtēja kā administratīvo pārkāpumu.

[5.5] Konkrētajā gadījumā policistu prasība pārtraukt likumīgu piketu bija acīmredzami pretlikumīga, jo jau no Satversmes 103.panta izriet, ka jebkurš neizsludināts pikets ir likumīgs un aizsargājams no valsts puses. Turklāt likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem” 13.panta pirmās daļas 2.punkts norāda, ka neizsludinātiem piketiem pieteikums nav jāiesniedz, bet likuma 3.pants ikvienam garantē tiesības organizēt miermīlīgus piketus.

Ja policisti visu iepriekš minēto nezina, tad viņi ir nekompetenti. Bet ja zina, tad konkrētajā gadījumā prasība pārtraukt piketu bija acīmredzami pretlikumīga.

[5.6] Pats administratīvā pārkāpuma protokols neatbilst APL 67.panta prasībām, jo tajā pēc būtības nav norādīti nekādi fakti un apstākļi, bet tikai vārdi „ļauņprātīgi nepakļāvās likumīgām prasībām” un „izrādīja aktīvu pretošanos”. Nav skaidrs, kādām prasībām nepakļāvās un kam izrādīja aktīvu pretošanos. Līdz ar to administratīvā pārkāpuma protokols ir prettiesisks.

[6] Tiesas sēdē *J.K.* uzturēja kasācijas sūdzību un paskaidroja, ka konkrētajā gadījumā tika pārkāptas viņa cilvēktiesības uz vārda brīvību. Tiesai ir jākontrolē policijas darbības. Pikets konkrētajā gadījumā nebija organizēts un nebija izsludināts – līdz ar to pikets bija likumīgs un tam nebija vajadzīga atļauja. Administratīvā pārkāpuma protokolā nav norādīts, kādām likumīgajām prasībām viņš nav pakļāvies. Policisti nevarēja iejaukties neizsludinātajā piketā. Administratīvā pārkāpuma protokols nebija noformēts kā nelabvēlīgs administratīvais akts.

Motīvu daļa

[7] LAPK 175.pants noteic administratīvo atbildību par ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas darbinieka likumīgajam rīkojumam vai prasībai, kad viņš izpilda sabiedriskās kārtības sargāšanas vai dienesta pienākumus.

Savukārt LAPK 174.³ pants paredz atbildību par sapulču, gājienu un piketu [...] organizēšanas un norises kārtības pārkāpšanu.

Saskaņā ar LAPK 35.panta otro daļu, ja persona ir izdarījusi vairākus administratīvos pārkāpumus, kas konstatēti vienlaicīgi, un tos izskata viena un tā pati institūcija (amatpersona), administratīvais sods tiek uzlikts tās sankcijas ietvaros, kura ir paredzēta par smagāko pārkāpumu. [...].

[8] Ņemot vērā to, ka konkrētajā gadījumā tika sastādīti divi administratīvā pārkāpuma protokoli par administratīvajiem pārkāpumiem, kas paredzēti LAPK 174.³ pantā un LAPK 175.pantā, kas tika konstatēti vienlaicīgi un kurus izskatīja viena un tā pati institūcija, kā atzīst Administratīvo lietu departaments, Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnesim atbilstoši LAPK 35.panta otrajai daļai vajadzēja abas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīt vienlaicīgi. Lietu neizskatīšana vienlaicīgi Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā noveda pie lietas nepareizas izspriešanas Administratīvajā apgabaltiesā.

[9] No lietā esošā administratīvā pārkāpuma protokola izriet, ka *J.K.* 2005.gada 7.februārī, plkst.8.37 Rīgā, Kleistu ielā 14, pie ieejas Anniņmuižas vidusskolā ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām pārtraukt administratīvo pārkāpumu [...].

Policijas darbinieki, kā konstatējusi apgabaltiesa, konkrētajā gadījumā uzskatījuši, ka notiek organizēts nesankcionēts pikets un tāpēc lūdza tā dalībniekus uzrādīt personu apliecinošos dokumentus un pārtraukt šo policijas darbinieku ieskatā administratīvo pārkāpumu – nelikumīgo piketu.

[10] Likuma „Par policiju” 22.panta pirmā daļa paredz, ka policijas darbinieks ir valsts varas pārstāvis, un likumīgās prasības un rīkojumi, ko viņš izvirzījis vai devis, pildot dienesta pienākumus, visām personām ir obligāti jāizpilda. Nepakļaušanās policijas darbinieka likumīgajām prasībām ir sodāma. [...].

Kā atzīst Administratīvo lietu departaments, administratīvo atbildību par nepakļaušanos policijas darbinieka likumīgajam rīkojumam vai prasībām, kad viņš izpilda

sabiedriskās kārtības sargāšanas vai dienesta pienākumus, iespējams piemērot tikai tādā gadījumā, ja administratīvā pārkāpuma lietā tiek konstatēts, ka policista rīkojums vai prasības konkrētajā gadījumā bijušas **likumīgas**. Administratīvo lietu departamenta ieskatā likumīgs rīkojums vai prasība LAPK 175.panta un likuma „Par policiju” 22.panta pirmās daļas izpratnē ir **objektīvi likumīgs rīkojums vai prasība**, proti, šādam rīkojumam vai prasībai pēc sava satura ir jāatbilst likumam. Tādējādi, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, vienmēr nepieciešams noskaidrot, vai konkrētajā gadījumā policijas darbinieka rīkojums vai prasība bijuši likumīgi. Attiecībā uz konkrēto lietu minētais nozīmē to, ka nepieciešams noskaidrot, vai *J.K.* bija izdarījis administratīvo pārkāpumu, kuru viņam pieprasīja pārtraukt.

Administratīvo lietu departaments pēc būtības par pareizu atzīst Administratīvās apgabaltiesas izteikto viedokli, ka jebkurš policijas darbinieka rīkojums, ko viņš izdevis, pildot dienesta pienākumus, atzīstams par visiem saistošu un sākotnēji ir jāizpilda. Vienlaikus Administratīvo lietu departamenta ieskatā nevar liegt pašai personai, pret kuru vērstas policijas darbinieku prasības, kvalificēti izvērtēt izvirzīto prasību tiesiskumu.

Ja persona uzskata, ka policijas darbinieku prasības konkrētajā gadījumā nav likumīgas, nepakļaujoties šīm prasībām, persona uzņemas risku par to, ka, ja vēlāk tiks konstatēts, ka policijas darbinieku prasības bija likumīgas, bet pašas personas izdarītais vērtējums kļūdainis, šo personu sauks pie administratīvās atbildības par nepakļaušanos šīm prasībām. Taču, ja tiks konstatēts, ka prasības nebija likumīgas, kā atzīst Administratīvo lietu departaments, personu nevar saukt pie administratīvās atbildības par nepakļaušanos likumīgajām prasībām, jo šādā gadījumā nebūs izpildījies administratīvā pārkāpuma sastāvs, proti, nebūs LAPK 175.pantā *expressis verbis* paredzētie „likumīgais rīkojums vai prasības”. Savukārt, ja nav administratīvā pārkāpuma sastāva, personu nevar saukt pie administratīvās atbildības.

[11] Administratīvo lietu departaments atzīst, ka Administratīvā apgabaltiesa vispār nav noskaidrojusi šajā lietā būtisko apstākli, proti, to, vai policijas darbinieku prasības bijušas likumīgas. Taču no apgabaltiesas sprieduma motīvu daļas izriet, ka administratīvā pārkāpuma lietā par *J.K.* saukšanu pie administratīvās atbildības par LAPK 174.³ pantā paredzēto pārkāpumu 2006.gada 20.maijā ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneša lēmumu tiesvedība izbeigta administratīvā pārkāpuma sastāva neesamības dēļ.

Ievērojot minēto un to, ka lietā nav konstatēts, ka *J.K.* būtu rīkojis nelikumīgu piketu, apgabaltiesai bija jānoskaidro, vai policijas darbinieku prasības „pārtraukt administratīvo pārkāpumu” (pēc administratīvā pārkāpuma protokola šajā lietā) bijušas likumīgas un vai *J.K.*

bija pamats pie šādiem apstākļiem saukt pie administratīvās atbildības par LAPK 175.pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[12] Kā nepamatotu Administratīvo lietu departaments noraida kasācijas sūdzības iesniedzēja norādi par to, ka administratīvā pārkāpuma protokolam kā administratīvajam aktam bija jāatbilst APL 67.pantā noteiktajām prasībām. Minētais pants nosaka administratīvā akta formu un sastāvdaļas, taču administratīvā pārkāpuma protokols nav administratīvais akts (*sal., Briede J. Administratīvais akts. Rīga, Latvijas Vēstnesis, 40.lpp.*). Tas ir administratīvo pārkāpumu kvalificējošs dokuments, kura pamatotību izvērtē amatpersona vai institūcija, kura izskata administratīvā pārkāpuma lietu. Tādējādi uz administratīvā pārkāpuma protokolu nav attiecināmas APL 67.pantā noteiktās prasības, kas attiecas uz administratīvo aktu.

[13] Ievērojot iepriekš minēto, apgabaltiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai. Vienlaikus Administratīvo lietu departaments atzīst, ka nav nepieciešams vērtēt pārējos kasācijas sūdzībā norādītos argumentus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348. panta 2. punktu, 346. pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 29.maija spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	senators	V. Jonikāns
	senatore	J. Briede
	senatore	I. Skultāne